

DAÜ KENTSEL ARAŞTIRMA VE GELİŞTİRME MERKEZİ'NDEN 5 HAZİRAN DÜNYA ÇEVRE GÜNÜ AÇIKLAMASI

Yrd.Doç.Dr. Pınar Uluçay Righelato

DAÜ Kentsel Araştırma ve Geliştirme Merkezi Yönetim Kurulu Üyesi ve Mimarlık Bölümü Öğretim Üyesi

1972 yılında düzenlenen Birleşmiş Milletler Çevre Konferansı'nda alınan karar ile, her yıl 5 Haziran günü, çevrenin korunması ile ilgili küresel ölçekte farkındalık yaratılması ve eylemde bulunulması amacıyla Dünya Çevre Günü olarak kutlanmaktadır. Bu yıl 51'incisi düzenlenecek Dünya Çevre Günü'nün teması "arazi restorasyonu, çölleşme ve kuraklığa dayanıklılık" olarak belirlenmiştir. Suudi Arabistan'ın ev sahipliği yapacağı bu yılki etkinliklerin odak noktası, "Bizim topraklarımız. Bizim geleceğimiz. Biz #RestorasyonKuşağıyız" sloganı altında "arazi restorasyonu, çölleşme ve kuraklığa dayanıklılık" konusunun irdeleneceği ve çeşitli ülkelerden uzmanların da katılacağı konferans ile, çevreyi koruma ve sürdürülebilir kalkınmayı destekleme konusunda kararlılık ortaya koymak üzere ele alınıyor. Etkinlikte doğanın korunması, arazi rehabilitasyonu ve sürdürülebilir uygulamalara ilişkin projelerin hayata geçirilebilmesi için küresel yatırımın önemine vurgu yapılacak ve ulusal ve uluslararası işbirliklerine dikkat çekilecek.

Sürdürülebilir, dayanıklı bir dünya için 2030 gündemini destekleyen Dünya Çevre Günü, ekosistem restorasyonu için destek toplayarak iklim eylemi çabalarını artırmayı gündeme getiriyor. Bu kapsamda dünya çapında 1 milyar hektarlık alanın restore edilmesi, kara ve denizin yüzde 30'unu doğa için korumayı ve gezegenin bozulan ekosistemlerinin yüzde 30'unu restore edilmesi hedefleniyor.

Dünya Çevre Günü öncesinde Birleşmiş Milletler Çevre Programı (UNEP), dünya genelindeki arazi bozulması, çölleşme ve kuraklığa dair güncel verilerin yanı sıra arazi tahribatıyla mücadele yollarına yer verilen bir rapor yayımladı. Rapor, arazi bozulmasının özellikle kadınlar ve gençler başta olmak üzere en çok yerel ve kırsal toplulukları, çiftçileri ve gelir düzeyi düşük bireyleri etkilediği vurgulandı. Her yıl 55 milyon kişinin kuraklıktan doğrudan etkilendiğine dikkat çeken rapor, kuraklığın ve arazi bozulmasının kontrol altına alınmaması halinde küresel gıda verimliliğinin yüzde 12 oranında azalabileceğini ifade ediyor. Ayrıca, dünya nüfusunun dörtte üçünden fazlasının 2050'ye kadar kuraklıktan etkilenmesi beklendiğine dikkat çekiliyor. Rapora göre, dünya topraklarının beşte birinden fazlası fiziksel, kimyasal ve biyolojik yönden niteliğini kaybederek bozuldu. Dünya nüfusunun yaklaşık yüzde 40'ı arazi bozulmasından etkilendi. Toprak bozulması, çölleşme ve kuraklık nedeniyle dünya genelindeki ekosistemler, doğal denge ve biyolojik çeşitlilik de tehlike altında bulunuyor.

Dünya Doğayı Koruma Vakfı'nın (WWF) açıklamasında ise, dünya genelinde 765 milyon ila 1 milyar hektar arasında arazinin restorasyon için işaretlendiği ve bu toprakların neredeyse yarısının Sahra Altı Afrika, Asya ve Güney Amerika'da bulunduğu belirtildi. Hükümetlerarası İklim Değişikliği Paneli'nin (IPCC) Şubat 2022'de yayınladığı bir raporda ise, adamızın da konumlandığı Akdeniz bölgesindeki sıcaklıkların küresel ortalamadan yaklaşık %20 daha hızlı arttığı ifade edilmişti. Yine Akdeniz Birliği'nin yayınladığı araştırmada bölgede her yıl 400.000'den fazla orman alanının yandığı ve 80 milyon hektar alanın restore edilmesi gerektiğine dikkat çekilmekte. Önümüzdeki yüzyılda, bölgenin 540 milyonu aşan büyük ve sosyo-ekonomik açıdan çeşitlilik gösteren insan nüfusunun hayatta kalabilmesi; hızla ısınan iklim yanında tehdit altındaki biyolojik çeşitlilik, yüksek kirlilik, artan kuraklık ve artan arazi bozulmaları ile ilgili çözümler üretebilmesi yetisine bağlı olacak.

Bu kapsamda konu ülkemiz olunca, 2022 yılında en çok ihraç edilen ve tüketilen ürünlere bakıldığında -fosil yakıt, demir ve çimento- sürdürülebilir kalkınma amaçları ile ilgili kaygılarımızın ne düzeyde olduğu daha net anlaşılmaktadır.

Doğu Akdeniz Üniversitesi Kentsel Araştırma ve Geliştirme Merkezi olarak, Dünya Çevre Günü ve benzeri günlerde; geleceğin profesyonelleri, yöneticileri, karar vericileri olarak toplumsal, yerel ve küresel konularda bilgili ve duyarlı bireyler yetiştirmek üzere kurguladığımız çabalarımızın, aynı zamanda toplumumuzda farkındalık yaratmasına katkı sağlayacağını umuyoruz.

Bu bağlamda bu yıl Dünya Çevre Günü'nde, tüm öğrencilerimize ve tüm Kıbrıs toplumuna yapmak istediğimiz hatırlatma şu şekilde olacaktır: *'Zamanı geri çeviremeyiz ama ormanları büyütebilir, su kaynaklarını canlandırabilir, toprağı geri getirebiliriz. Biz toprakla barışabilen nesiliz.'*